© 2025 Digidräkt

1 cm

BERGSMANSDRÄKT - BYXA
Mansdräkt från Järbo i sammet

Mönstret är uppritat sett från utsidan av byxorna
Originalet finns i Ovansjö hembygdsgård, märkning XOS859

Detta är en omritning av originalmönstret som gjorts av Ann-Mari Jerner
OBS! Mönstrets storlek enligt original

Lägg till 1 cm sömsmån överallt om inget annat anges

MATERIAL

Halvblekt lintråd - 35/2

Brun lintråd - 20/2. Med detta menas en mörbrun nyans, vill du hellre sy med svart går det lika bra. Det är svårt att exakt kunna säga färg om originalbyxorna då de bleknat, och svart var generellt en svår färg att få till.

Mörkblå lintråd - 35/2. Samma sak här - Det kan mycket väl vara så att man sytt med två olika svarta som bleknat till brunt och blått, eller en mörkbrun ovan och en mer svartblå som som bleknat till blått.

Svart ullgarn - T.ex Mora redgarn

Yttertyg - Svart bomullssammet

Foder - Halvblekt/ljust linne, trådtäthet ca 18 tr/cm. Original troligen inte helt vitt, men helt klart ljusare än oblekt

Mellanlägg livgjord - Grövre linnetyg, original har ett halvblekt & ljusblåranditgt linnetyg, kypertvävt, trådtäthet ca 13tr/cm varp 10tr/cm inslag

Knappar - 10 svarta släta med ögla, 14 mm i diameter. Original troligen horn

Knappar - 11 släta mässingsknappar med ögla, 18mm i diameter

Sämskskinn - till remsor: 0.5x14 cm x2, 0.5x5 cm x11, 1x20 x2

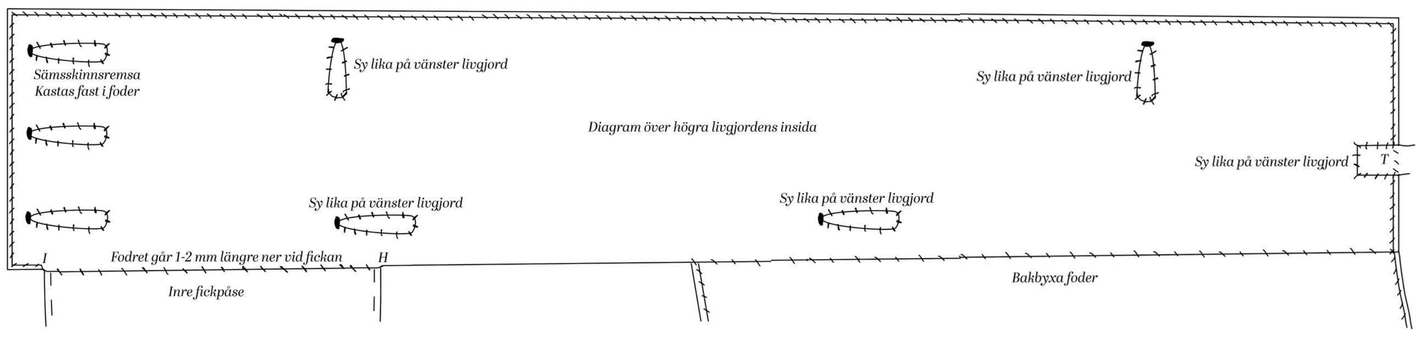

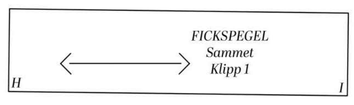

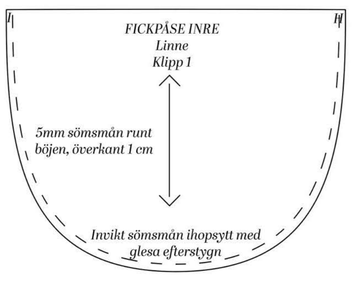

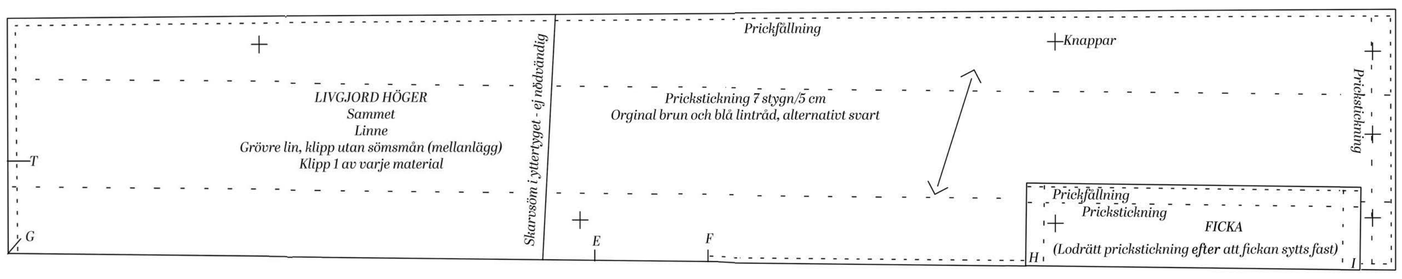

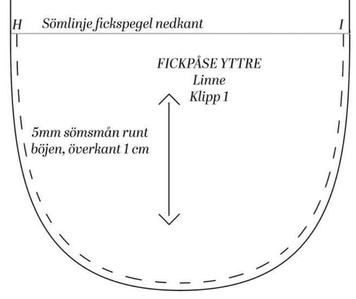

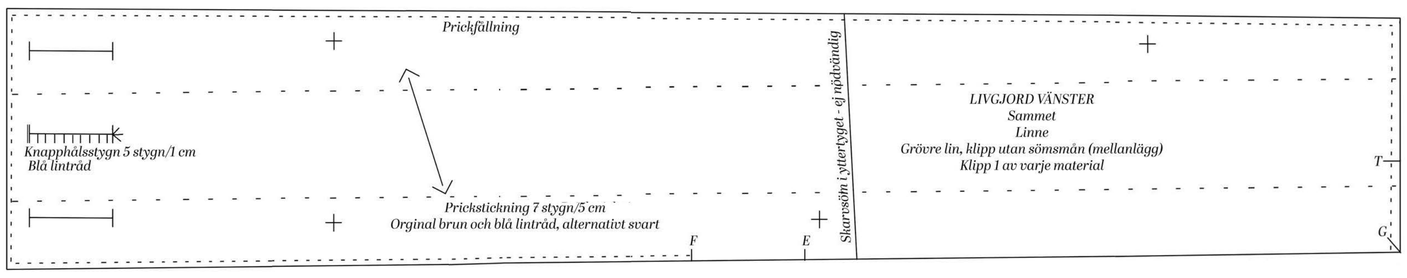

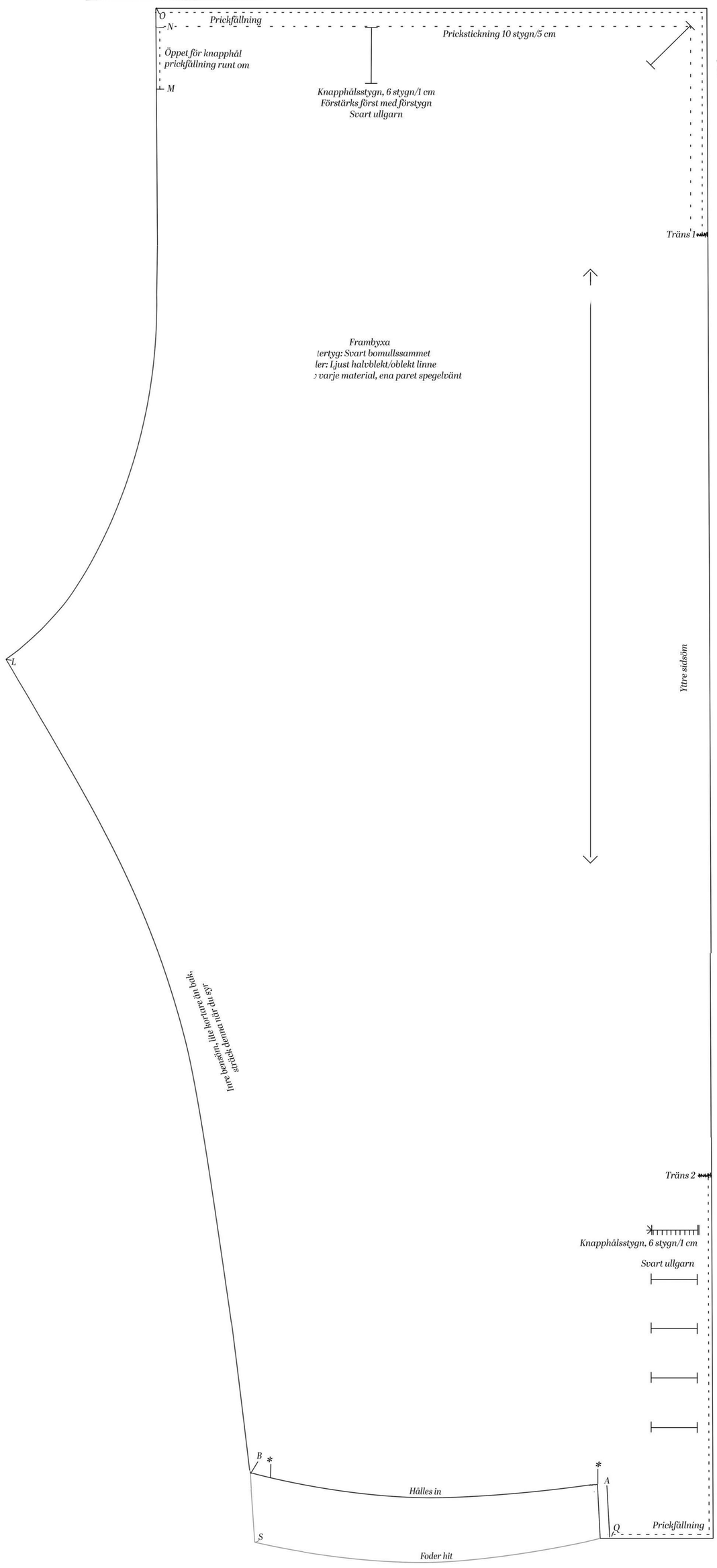

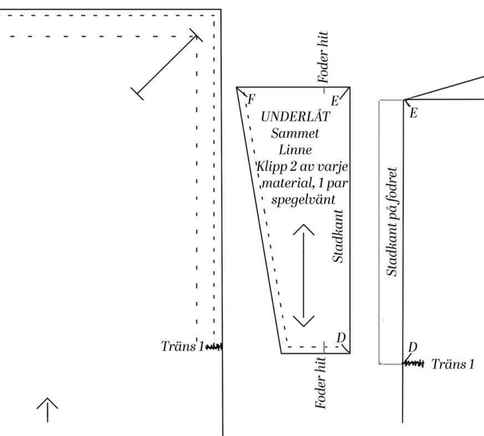

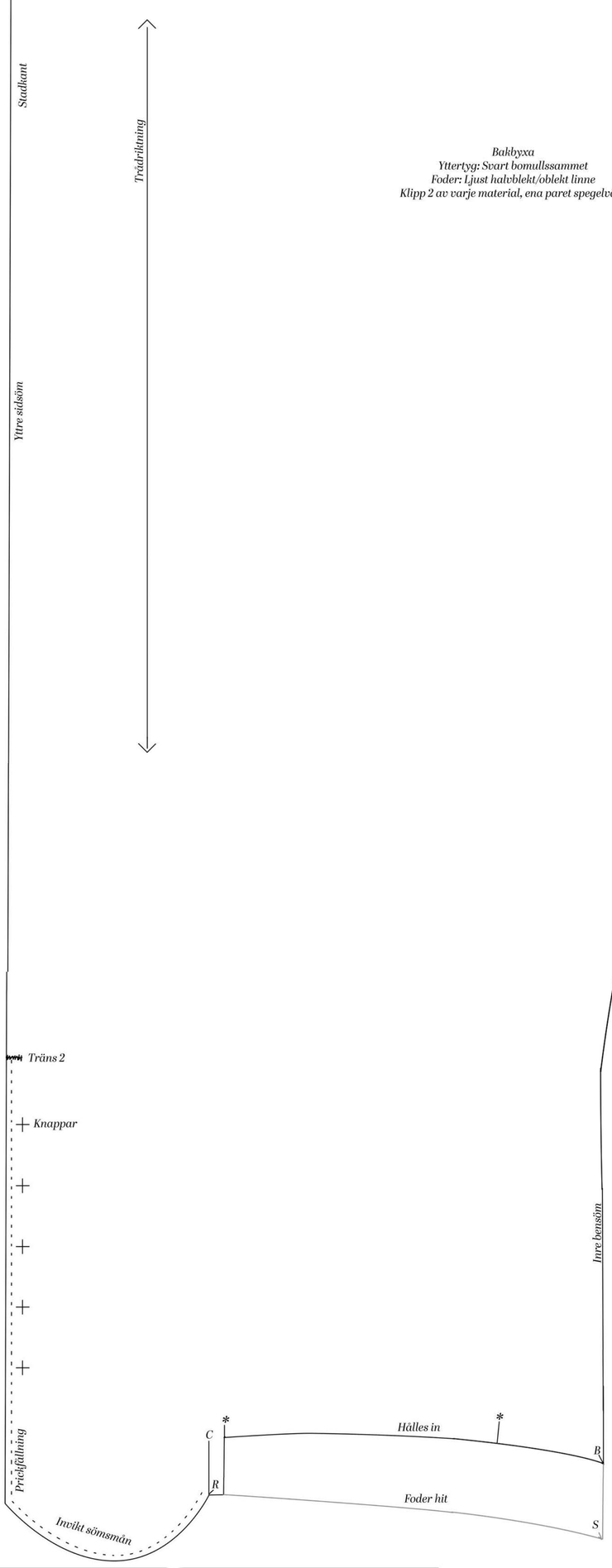

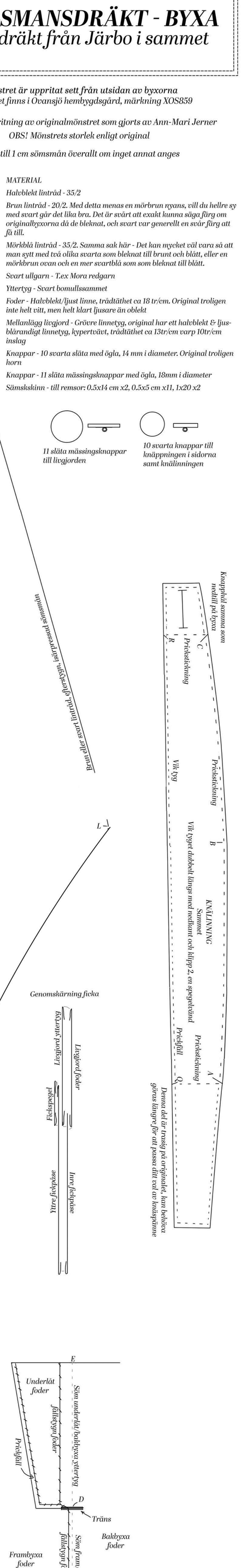

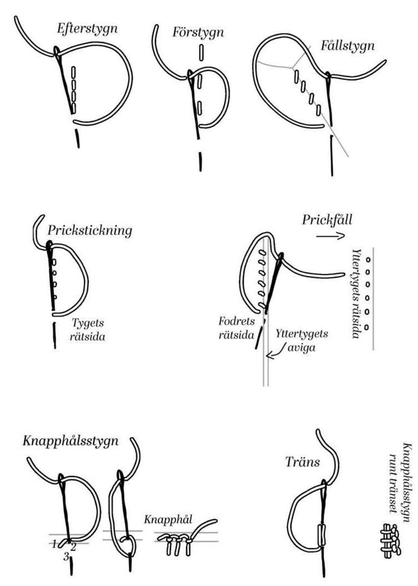

Sömnad:

1. Förslagsvis tråcklar du alla dina sömlinjer och knapp/knapphålsmarkeringar på ditt yttertyg innan utklippning. Beskrivningen förutsätter att du gjort en toile och vet att den färdiga byxan kommer passa.

2. Sy skarven i bakbyxans yttertyg E-J, efterstygn ca 4 stygn/cm (brun 35/2). Pressa öppen.

Sy ihop underlåt och bakbyxa E-D, yttertyget räta mot räta, samma som ovan.

Sy eventuella skarvar i livgjordens yttertyg, samma som ovan.

Eventuella skarvar i fodret sys med efterstygn 3 stygn/cm (halvblekt 35/2), pressa öppna.

3. Lägg mellanlägget för höger respektive vänster livgjord mot avigan av yttertyget. Vik in sömsmånen runt om på yttertyget förutom G-F som lämnas fritt. Tråckla.

Vik in sömsmånen vid kortsidorna och övre långsidan på fickspegeln, tråckla. Vik även sömsmånen runt sidorna på inre fickpåsen, ej i överkant. Tråckla. Gör lika med yttre fickpåsen.

4. Lägg fickspegelns nedkant mot sömlinjen (H-H, I-I) på yttre fickpåsen räta mot räta, fickspegeln ska ligga nedanför sömlinjen, sömsmånen ovanför. Sy med efterstygn ca 4 stygn/cm (brun 35/2). Vik upp fickspegeln mot överkanten av fickpåsen och pressa.

Vik in överkantens sömsmån på yttre fickpåsen, kanten av denna ska ligga ca 2mm innanför fickspegelns kant. Sy ihop med prickfäll 3-4 stygn/cm (brun 35/2) från fickpåsens sida.

Sy den vågräta raden prickstickning 7 stygn/5 cm (brun 35/2) från fickspegelns rätsida.

5. Lägg höger livgjord och inre fickpåsen aviga mot aviga vid livgjordens fickmarkering H-H och I-I, livgjordens rätsida och fickpåsens aviga upp mot dig, sömsmån av fickpåsens överkant ligger under livgjorden. Sy fast kanten av livgjorden mot fickpåsen H-I med fällstygn 3 stygn/cm (brun 35/2).

6. Lägg ihop yttertyget för vänster livgjord med dess foder aviga mot aviga, vik in sömsmånen på fodret så att detta är ca 2 mm från kanten av yttertyget, F-G lämnas fritt. Tråckla.

Gör lika på höger förutom H-I där kanten av livgjordens foder ligger precis nedanför sömmen i fickpåsen.

7. Sy de vågräta prickstickningsraderna på vänster samt höger livgjord, 7 stygn/5 cm (mörkblå eller brun 35/2).

Sy den lodräta prickstickningsraden vid knapparna på höger livgjord på samma sätt.

8. Lägg fickspegel och yttre fickpåse ovanpå livgjorden med rätsidan (yttertyget) upp, H-H, I-I.

Sy fast kortsidorna av fickspegeln mot livgjorden med små fällstygn, endast genom livgjordens yttertyg 3-4 stygn/cm (brun 35/2).

Sy de lodräta prickstickningsraderna 7 stygn/5 cm (brun 35/2) från fickans utsida, genom samtliga lager tyg.

9. Sy ihop grensömmen i bakbyxans yttertyg K-L, räta mot räta med efterstygn 4 stygn/cm (brun 35/2).

Sy grensömmen på frambyxans yttertyg L-M och N-O på samma sätt bakbyxan, sträckan M-N lämnas öppen.

Sy grensömmen på bakbyxans foder räta mot räta, efterstygn 3 stygn/cm (halvblekt 35/2).

Sy ihop frambyxans foder på samma sätt som bakbyxans foder L-M, N-O, lämna öppet M-N.

Pressa samtliga sömmar öppna.

10. Tråckla ihop frambyxans yttertyg och foder, aviga mot aviga.

Vik in sömsmånen F-D på underlåtsyttertyget och tråckla fast underlåtsfodret aviga mot aviga, vik in fodrets sömsmån så det hamnar 2 mm från kanten av yttertyget, resten av fodret ligger fritt.

Tråckla ihop bakbyxans yttertyg och foder, aviga mot aviga. E-D ovanpå underlåtsfodret.

11. Lägg ihop fram och bakbyxan med yttertyg räta mot räta. Sy ihop de yttre sidsömmarna mellan Träns 1-Träns 2, sy efterstygn 4 stygn/cm (brun 35/2). Pressa öppna.

Vik in sömsmånen på bakbyxans foder vid yttre sidsöm, lägg ovanpå frambyxans foder. Mellan D-E vid underlåten går fodret lite längre över in på underlåten enl. markering på mönsterbit. Sy ihop fodret med fällstygn 3 stygn/cm (halvblekt 35/2), sy ej i yttertyget. Gör lika på båda yttre sidsöm.

12. Sy ihop de inre bensömmarna, yttertyget räta mot räta (frambyxa mot bakbyxa) mellan B-L, efterstygn 4 stygn/cm (brun 35/2). Pressa öppna. Lämna fodret fritt tillsvidare.

13. Vik knälinningarna på mitten längs med nedkanten aviga mot aviga. Lägg ihop A-B-C på knälinning och byxans yttertyg räta mot räta, håll in/rynka fram och bakbyxa *-* på mönstret, ev. med en rynktråd sydd med förstygn. Behandla knälinningens tyg som ett enda stycke, sy genom byxans yttertyg och båda lager knälinning, efterstygn 3-4 stygn/cm (brun 35/2). Pressa sömsmån upp mot byxan.

14. Vik in sömsmånen på knälinningarna C-R samt A-Q, kanten av det inre tyget lite innanför det yttre precis som fodret i övrigt på byxan. Tråckla. Nåla fast knälinningen mot byxan vid de lodräta linjerna C-R och A-Q.

Vik in sömsmån på byxans yttertyg Träns 2-A på frambyxan, Träns 2-C bakbyxan. Vik in fodrets sömsmån 2mm från kanten av yttertyget samma sträckor samt nedkant av knälinningen mellan A-C. Fodret hålls inte in utan justeras lite mer omlott (bakbyxa ovanpå fram) vid inre bensöm samt får 1-3 små veck vid knälinningarnas nedkant för att ligga slätt A-C. Tråckla.

Vik in sömsmånen på yttertyget på frambyxa sträckorna O-Träns 1, M-N. Vik in fodrets sömsmån samma sträckor, 2 mm in från kanten. Tråckla.

Vik/tråckla G-K på bakbyxan på samma sätt.

15. Vik in sömsmånen på bakbyxans foder vid inre bensöm, lägg ovanpå frambyxans foder. Sy ihop fodret L-S med fällstygn 3 stygn/cm (halvblekt 35/2), fånga ej yttertyget. Gör lika på båda bensömmarna.

16. Sy ihop foder och yttertyg med prickfäll 3-4 stygn/cm (brun 35/2) sträckorna: M-N, O-Träns 1, Träns 2-Q, Q-R, R-Träns 2 samt F-D. Sy från fodersidan.

Sy prickfäll på samma sätt på knälinningens lösa sidor A-Q samt C-R. Sy från undersidan.

Sy de lodräta raderna prickstickning 10 stygn/5 cm (brun 32/5) genom samtliga lager tyg sträckorna C-R och A-Q, sy från byxans utsida.

Sy den vågräta raden prickstickning A-C, samma som ovan.

Sy även prickstickning N-Träns 1, samma som ovan.

17. Lägg ihop livgjordens yttertyg räta mot räta med bakbyxans yttertyg G-E-F, bakbyxan E-G hålls in/rynkas, ev. med en rynktråd sydd med förstygn. Sy ihop med efterstygn 4 stygn/cm (brun 35/2), foder lämnas fritt. Pressa öppna.

18. Lägg bakbyxans foder under livgjordens foder, vik in sömsmånen på livgjordens foder och sy fast mot bakbyxans foder, 3 stygn/cm (halvblekt 35/2)

19 Sy ihop foder och yttertyg med prickfäll vid livgjordens nedre lösa långsida från F, främre kortsida, ovansida bakre kortsida till G samt byxans sprund bak G-K. 3-4 stygn/cm (brun 35/2), sy från fodersidan. OBS! Fodret H-I sys endast fast mot inre fickpåsen, stoppa in handen mellan fickpåsarna så att du inte riskerar att sy ihop dem när du syr H-I.

20. Sy ihop fickpåsarna med glesa efterstygn 2-3 stygn/cm (halvblekt 35/2) ca 2 mm in från kanterna.

21. Sy Träns 1 och Träns 2 på båda sidor om byxorna. Sy 3-4 knappt 1 cm långa stygn genom samtliga lager tyg och sy några knapphålsstygn runt trätset, sy från byxornas utsida.

22. Sy samtliga knapphål förutom de på livgjorden. Inga knapphål på originalet är förstärkta, men det går bra att sy en rad förstygn runt knapphålen först om man vill få starkare knapphål. Klipp/skär upp knapphålet, sy knapphålsstygn 6 stygn/cm längs med långsidorna och runt inre kanten, yttre kanten tränsas och 3 knapphålsstygn sys över tränset. Samtliga moment sys med svart ullgarn.

Sy knapphålen på livgjorden. Klipp/skär upp knapphålet, sy knapphålsstygn 5 stygn/cm längs med långsidorna och runt inre kanten, yttre kanten tränsas och 2-3 knapphålsstygn sys över tränset. Samtliga moment sys med mörkblå lintråd (35/2).

23. Pryla upp hål för knapparna vid knäsprunden. Trä genom knappens ögla från byxans utsida genom till fodersidan, gör detta för hela raden knappar. Trä en knappt 5 mm bred 13 cm lång snedklippt sämskskinnsremsa genom hela knappradens öglor enl. diagram. Sy fast remsan med kaststygn mot byxans foder, 3 stygn/cm (halvblekt 35/2)

Pryla upp hål för knapparna på livgjorden. Trä genom knappens ögla till fodersidan och trä en 5 mm bred 5 cm lång snedklippt remsa sämskinn genom varje knappögla (dvs inte en enda lång remsa till alla knappar). Vik remsan på mitten vid knappöglan och sy fast i riktning enl. diagram med kaststygn mot livgjordens foder, 3 stygn/cm (halvblekt 35/2).

24. Lägg en 1 cm bred och 15-20 cm lång remsa vid T på både höger och vänster livgjord, på fodersidan. Lägg änden av remsan 1-1.5 cm in från livgjordens kortsida, mitten av remsan (bredden) vid T. Sy fast enl. diagram med kaststygn mot livgjordens foder, 3 stygn/cm (halvblekt 35/2). Remsan används för att knyta ihop livgjorden bak, originalet är trasig men klipp till önskad längd efter att du testat knyta.